



ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 05.09.2005
COM(2005) 408 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ανάπτυξη κοινοτικής πολιτικής για την πολιτική αεροπορία έναντι της Αυστραλίας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1.1 Συνήθως, οι διεθνείς αεροπορικές μεταφορές διέπονται από διμερείς συμφωνίες μεταξύ μεμονωμένων κρατών. Ωστόσο, οι αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τον “Ανοικτό Ουρανό” όπως ονομάζονται, της 5^{ης} Νοεμβρίου 2002, σήμαναν την απαρχή μιας εξωτερικής πολιτικής αερομεταφορών σε κοινοτικό επίπεδο.

Όπως τονίζεται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “*Προγραμματισμός της εξωτερικής πολιτικής αερομεταφορών της Κοινότητας*”¹, οι συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με ορισμένες τρίτες χώρες θα έχουν ως σημαίνον αποτέλεσμα να δημιουργηθούν νέες οικονομικές προοπτικές με το άνοιγμα των αγορών και να προωθηθούν περαιτέρω οι δυνατότητες επένδυσης.

Οι συμφωνίες αυτές θα είναι επίσης ο καλύτερος τρόπος για να εξασφαλισθεί θεμιτός ανταγωνισμός με την επιδίωξη σύγκλισης σε ρυθμιστικά θέματα. Για τους λόγους αυτούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε να αρχίσει στοχοθετημένες διαπραγματεύσεις επιζητώντας να επιτύχει τη σύναψη διεξοδικών αεροπορικών συμφωνιών στις μεγαλύτερες περιοχές του κόσμου, με σκοπό να ενισχυθούν οι προοπτικές προώθησης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και να εξασφαλισθεί θεμιτός ανταγωνισμός, και ταυτόχρονα επιζητώντας να κινηθεί η διαδικασία μεταρρύθμισης στη διεθνή πολιτική αεροπορία.

- 1.2 Τον Οκτώβριο του 2003 η Αυστραλία ζήτησε να αρχίσει η διαπραγμάτευση μιας συμφωνίας ελευθέρωσης των αερομεταφορών με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η Αυστραλία, με την πολιτική που ασκεί στην οικονομία και τις μεταφορές της με βάση τις ανάγκες της αγοράς και τα υψηλά ρυθμιστικά της πρότυπα, προφανώς υπόσχεται πολλά ως χώρα για μια συμφωνία αερομεταφορών νέας γενεάς με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Γι’ αυτόν ακριβώς το λόγο, στην ανακοίνωση της Επιτροπής “*Προγραμματισμός της εξωτερικής πολιτικής αερομεταφορών της Κοινότητας*” η Αυστραλία στοχοθετείται ως καίρια χώρα για τη σύναψη συμφωνίας σε κοινοτικό επίπεδο. Το Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του για τις εξωτερικές αεροπορικές συνδέσεις, επεσήμανε ρητά την Αυστραλία ως υποψήφια χώρα, για την οποία θα ζητηθούν πιθανόν στο μέλλον διεξοδικές εντολές διαπραγμάτευσης².

- 1.3 Επιπλέον, η Αυστραλία απέδειξε ότι δεσμεύεται όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του πλαισίου των αερομεταφορών σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μονογράφοντας στις 7 Απριλίου 2005 μια συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα σχετικά με ορισμένες πτυχές των αεροπορικών υπηρεσιών.

Μια συμφωνία ελευθέρωσης των αερομεταφορών με την Αυστραλία θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο τις καλές σχέσεις με μια χώρα, η οποία συμφωνεί με τους στόχους της Κοινότητας για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου των διεθνών αεροπορικών μεταφορών. Θα αποφέρει οικονομικά οφέλη στους αερομεταφορείς,

¹ COM(2005) 79 τελικό της 11.3.2005.

² Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2005 σχετικά με τον προγραμματισμό της εξωτερικής πολιτικής αερομεταφορών της Κοινότητας.

τους αερολιμένες, το επιβατικό κοινό, τις επιχειρήσεις αποστολής εμπορευμάτων, τη βιομηχανία τουρισμού και γενικότερα την οικονομία τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και της Αυστραλίας. Κάτι άλλο το οποίο είναι εξίσου σημαντικό είναι ότι η συμφωνία αυτή θα αποτελέσει σταθμό στη πορεία προς τη διεθνή μεταρρύθμιση του ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τις αερομεταφορές.

- 1.4 Με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή συστήνει συνεπώς στο Συμβούλιο να την εξουσιοδοτήσει να διαπραγματευθεί, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια διεξοδική συμφωνία ανοικτού εναέριου χώρου με την Αυστραλία, η οποία θα συνδυάζει το άνοιγμα της αγοράς και μια παράλληλη διαδικασία συνεργασίας ή/και σύγκλισης σε ρυθμιστικά θέματα, κυρίως σε πρωτεύοντα πεδία όπως η ασφάλεια και η προστασία στις αερομεταφορές, η περιβαλλοντική προστασία, η προστασία των επιβατών και η εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που εξασφαλίζουν ισότιμους και θεμιτούς όρους.

Τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί θετικές διερευνητικές επαφές μεταξύ του Υπουργείου Μεταφορών και Περιφερειακών Υπηρεσιών της Αυστραλίας και των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες μπορούν να χρησιμεύσουν ως καλή βάση για την έναρξη επίσημων διαπραγματεύσεων με την Αυστραλία.

2. ΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΝΔΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Διμερείς συμφωνίες περί αεροπορικών υπηρεσιών μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ και Αυστραλίας

- 2.1 Σήμερα, οι αερομεταφορές μεταξύ Αυστραλίας και ΕΕ διέπονται από 15 διμερείς συμφωνίες περί αεροπορικών υπηρεσιών³. Προς το παρόν δεν υπάρχει νομική βάση για τις αεροπορικές συνδέσεις μεταξύ της Αυστραλίας και των υπολοίπων 10 κρατών μελών της ΕΕ.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο που υπάρχει για τις αεροπορικές συνδέσεις μεταξύ της Κοινότητας και της Αυστραλίας δεν επιτρέπει στις αεροπορικές εταιρείες, στους επιβάτες και στις επιχειρήσεις αποστολής εμπορευμάτων να εκμεταλλευθούν πλήρως τα οφέλη των ελεύθερων αγορών. Οι υπάρχουσες διμερείς συμφωνίες περί αεροπορικών υπηρεσιών καθορίζουν ένα μη ισόρροπο πλαίσιο για τις αεροπορικές συνδέσεις μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας, διότι δεν προβλέπουν όλες τις ίδιες ελευθερίες και χωρητικότητες. Αυτές οι διαφορές στις διμερείς συμφωνίες περί αεροπορικών υπηρεσιών των κρατών μελών με την Αυστραλία οδηγούν σε ανισότητα ευκαιριών για τους κοινοτικούς αερομεταφορείς.

- 2.2 Όπως συμβαίνει με τις περισσότερες συμφωνίες περί αεροπορικών υπηρεσιών, οι υπάρχουσες διμερείς συμφωνίες αεροπορικών υπηρεσιών μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ και Αυστραλίας περιέχουν περιορισμούς όσον αφορά την εθνικότητα, τους οποίους το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έκρινε παράνομους. Τον Απρίλιο του 2005, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέληξε σε συμφωνία με την Υπηρεσία

³ Αυστρία, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο έχουν υπογράψει διμερείς συμφωνίες περί αεροπορικών υπηρεσιών με την Αυστραλία.

Πολιτικής Αεροπορίας της Αυστραλίας σχετικά με ορισμένες πτυχές των αεροπορικών υπηρεσιών (“οριζόντια συμφωνία”)⁴, στην οποία αντικαθίστανται οι εν λόγω ρήτρες εθνικότητας από κοινοτική ρήτρα. Η συμφωνία επιτρέπει καταρχήν στις αεροπορικές εταιρείες της ΕΕ, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμα δικαιώματα κυκλοφορίας, να εκτελούν πτήσεις προς την Αυστραλία από οιοδήποτε κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένες. Λόγω των ανισοτήτων στις διμερείς συμφωνίες, ήταν αναγκαίο να περιληφθεί στην ‘οριζόντια συμφωνία’ με την Αυστραλία μια ρήτρα περί ‘μη καταστρατήγησης’, έτσι ώστε να αποφευχθεί πιθανή καταστρατήγηση των υπάρχοντων διμερών περιορισμών στα δικαιώματα κυκλοφορίας.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις αερομεταφορές στην Αυστραλία

- 2.3 Τα τελευταία χρόνια, η Αυστραλία έχει προβεί σε σημαντικές αλλαγές στην πολιτική των αερομεταφορών της προκειμένου να προωθήσει τα ταξίδια, το εμπόριο και τον τουρισμό. Η πολιτική αερομεταφορών που άρχισε να ασκεί η Αυστραλία περιλαμβάνει ελευθέρωση των διεθνών συμφωνιών περί αεροπορικών υπηρεσιών, ελευθέρωση του καθεστώτος ιδιοκτησίας των αεροπορικών εταιρειών και πολύπλευρη ελευθέρωση των διεθνών αερομεταφορών.
- 2.4 Τα δικαιώματα κυκλοφορίας που διατίθενται στις αυστραλιανές αεροπορικές εταιρείες με βάση τις διμερείς συμφωνίες αεροπορικών υπηρεσιών χορηγούνται σε μεμονωμένους αερομεταφορείς από την ανεξάρτητη Διεθνή Επιτροπή Αερομεταφορών. Στόχος της χορήγησης δικαιωμάτων κυκλοφορίας είναι να προωθηθεί η οικονομική απόδοση μέσω του ανταγωνισμού στην παροχή διεθνών αεροπορικών υπηρεσιών⁵.
- 2.5 Η Αυστραλία έχει συνάψει με 22 χώρες συμφωνίες “ανοικτού ουρανού” με απεριόριστα δικαιώματα κυκλοφορίας μόνον για πτήσεις μεταφοράς εμπορευμάτων.

Το 1996 η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία συμφώνησαν επί μιας Ενιαίας Αγοράς Αερομεταφορών (SAM), η οποία ολοκληρώθηκε το 2002. Μετά τη θέσπιση της Ενιαίας Αγοράς Αερομεταφορών, τις προγραμματισμένες επιβατικές αεροπορικές γραμμές μεταξύ Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας εκτελούν πλέον 12 αερομεταφορείς, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την αισθητή άνοδο της επιβατικής κίνησης. Η Ενιαία Αγορά Αερομεταφορών επιτρέπει την πρόσβαση των αυστραλιανών αεροπορικών εταιρειών στις εσωτερικές πτήσεις της Νέας Ζηλανδίας και αντιστρόφως.

Μέσα στη SAM, επιτρέπεται στους αερομεταφορείς και των δύο χωρών, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις λειτουργίας εντός της εσωτερικής αγοράς είτε της Αυστραλίας είτε της Νέας Ζηλανδίας και εφόσον ανήκουν τουλάχιστον κατά 50% στην ιδιοκτησία Αυστραλών ή/και Νεοζηλανδών υπηκόων και τελούν υπό τον έλεγχό τους, να εκτελούν τις πτήσεις που επιθυμούν, ακόμη και πτήσεις ενδομεταφοράς, χωρίς περιορισμούς. Οι αρχές ασφαλείας της πολιτικής αεροπορίας των δύο χωρών συμφώνησαν επίσης όσον αφορά την αμοιβαία αναγνώριση όλων των πιστοποιητικών στην πολιτική αεροπορία.

⁴ Πρόταση για απόφαση του Συμβουλίου για την υπογραφή και την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Αυστραλίας σχετικά με ορισμένες πτυχές των αεροπορικών υπηρεσιών, COM(2004) 264.

⁵ Πράξη της Διεθνούς Επιτροπής Αερομεταφορών του 1992, Τμήμα 3.

2.6 Μετά την άρση των κανονιστικών ρυθμίσεων στην αυστραλιανή αγορά το 1990, δεν υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά την ιδιοκτησία αεροπορικών εταιρειών εσωτερικού από ξένους υπηκόους, εξαιρουμένης της *Qantas*. Επιτρέπεται σε ξένους υπηκόους, ακόμη και σε ξένες αεροπορικές εταιρείες, να κατέχουν το 100% του μετοχικού κεφαλαίου μιας αυστραλιανής αεροπορικής εταιρείας εσωτερικών πτήσεων. Ωστόσο, η συμμετοχή ξένων υπηκόων σε διεθνείς αεροπορικές γραμμές περιορίζεται στο 49%, με σκοπό να εξασφαλισθεί ότι άλλες χώρες θα αποδεχθούν τον καθορισμό του αερομεταφορέα, καθόσον οι περισσότερες διμερείς συμφωνίες περί αεροπορικών υπηρεσιών εξακολουθούν να βασίζονται στις συνήθεις απαιτήσεις περί εθνικής ιδιοκτησίας⁶. Για τον κύριο διεθνή αερομεταφορέα της Αυστραλίας καθορίστηκαν ειδικοί κανόνες περί ιδιοκτησίας και ελέγχου στην *Qantas Sale Act* του 1992, η οποία περιορίζει στο 25% τη συμμετοχή του ίδιου ξένου επενδυτή στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας. Η αυστραλιανή κυβέρνηση εξετάζει πάντως την άρση των περιορισμών όσον αφορά το καθεστώς ιδιοκτησίας της *Qantas*.

2.7 Η μη σύμφωνη με τους κανόνες του ανταγωνισμού δεοντολογία απαγορεύεται στις αερομεταφορές από την *Trade Practices Act*, την οποία εφαρμόζει η Επιτροπή Ανταγωνισμού και Προστασίας των Καταναλωτών της Αυστραλίας.

Η Αρχή Ασφαλείας της Πολιτικής Αεροπορίας είναι αρμόδια για την πιστοποίηση αεροσκαφών, την αδειοδότηση και την εποπτεία της ασφάλειας, καθώς και για τις επιθεωρήσεις των ξένων αεροσκαφών. Οι αερομεταφορείς που έχουν καταχωρισθεί στην Αυστραλία έχουν εξαιρετικό ιστορικό ασφαλείας.

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

3.1 Η Αυστραλία είναι στενός πολιτικός εταίρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι σχέσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας χαρακτηρίζονται από κοινές αξίες και συγκλίνοντες γενικούς στόχους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Αυστραλία επισφράγισαν τη διμερή συνεργασία τους με μια Κοινή Δήλωση το 1997, με βάση την κοινή επιθυμία να προωθηθεί η ομαλή ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας με βάση τις αρχές της ελεύθερης και ανοικτής αγοράς.

3.2 Στις οικονομικές σχέσεις, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Αυστραλίας. Οι εξαγωγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Αυστραλία αυξάνονται συνεχώς και έφθασαν σε αξία τα 18 δις € το 2003. Οι εισαγωγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Αυστραλία έφθασαν σε αξία τα 9 δις € το 2003. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Αυστραλίας στον τομέα των υπηρεσιών. Το εμπόριο υπηρεσιών μεταξύ Αυστραλίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεχίζει να αυξάνεται και το 2003 έφθασε σχεδόν το 40% του συνολικού εμπορίου, σημαντικό δε μερίδιο των υπηρεσιών αυτών κατέχουν οι υπηρεσίες στις αερομεταφορές. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι επίσης η σημαντικότερη πηγή ξένων επενδύσεων στην Αυστραλία και ο δεύτερος κύριος προορισμός των αυστραλιανών επενδύσεων στο εξωτερικό.

⁶ Air Navigation Act 1920, Section 11A.

- 3.3 Ο προγραμματισμός της συνεργασίας μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας, όπως αναθεωρήθηκε το 2004, περιλαμβάνει στενή συνεργασία μεταξύ των δύο εταίρων στην προώθηση της ελευθέρωσης των αερομεταφορών στα διάφορα αρμόδια διεθνή όργανα. Επίσης, σύμφωνα με την κοινή δέσμευση όσον αφορά την ελευθέρωση των αερομεταφορών, ενθαρρύνονται οι διμερείς συζητήσεις στο πεδίο των αερομεταφορών.

Το Φεβρουάριο του 2005, η αυστραλιανή κυβέρνηση επιβεβαίωσε το ενδιαφέρον της για μια συμφωνία περί αερομεταφορών με την Κοινότητα σε συνάντηση που είχε η υπουργική τρόικα ΕΕ και Αυστραλίας. Μια συμφωνία περί αερομεταφορών θα συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στην περαιτέρω ενίσχυση των διμερών σχέσεων μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας.

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΜΙΑΣ ΔΙΕΞΟΔΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

- 4.1 Περίπου ένα εκατομμύριο επιβατών μεταφέρεται ετησίως με απευθείας πτήσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας. Οι απευθείας πτήσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας εκτελούνται σήμερα από την *Qantas* και την *British Airways* βάσει Κοινής Συμφωνίας Εξυπηρέτησης και από την *Austrian Airlines* και την *Virgin Atlantic*. Ωστόσο, λόγω της μεγάλης απόστασης, οι πτήσεις μεταξύ Ευρώπης και Αυστραλίας απαιτούν ενδιάμεση στάση. Έτσι, οι έμμεσες διαδρομές με πτήσεις ανταπόκρισης από τη Νοτιοανατολική Ασία ή την περιοχή του Περσικού Κόλπου συχνά αποτελούν την εναλλακτική λύση στις απευθείας πτήσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας.

Το 50% περίπου του συνόλου των επιβατών που ταξιδεύουν αεροπορικάς μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας μεταφέρονται με έμμεσες πτήσεις αερομεταφορέων της Ασίας ή της Μέσης Ανατολής⁷. Η συνολική ετήσια επιβατική κίνηση στις αερομεταφορές μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας ανέρχεται λοιπόν σε περίπου 2 εκατομμύρια επιβάτες. Το γεγονός αυτό καθιστά την Αυστραλία για την Ευρωπαϊκή Ένωση μια από τις μεγαλύτερες αγορές αερομεταφορών μεγάλων αποστάσεων.

- 4.2 Οι περισσότερες πτήσεις μεταξύ Ευρώπης και Αυστραλίας εκτελούνται με μια στάση σε ενδιάμεσο σημείο στην Ασία. Επειδή η οικονομική βιωσιμότητα των πτήσεων εξαρτάται από τη δυνατότητα μεταφοράς επιβατών μεταξύ των ενδιάμεσων σημείων και της Αυστραλίας, τα δικαιώματα της πέμπτης ελευθερίας⁸ μεταξύ των ενδιάμεσων σημείων και της Αυστραλίας είναι ζωτικής οικονομικής σημασίας για τους κοινοτικούς αερομεταφορείς. Οι αερομεταφορείς της ΕΕ που εκτελούν πτήσεις από και προς την Αυστραλία μεταφέρουν μεγάλο μέρος επιβατών και φορτίου μεταξύ Αυστραλίας αφενός και Σιγκαπούρης, Ταϊλάνδης, Μαλαισίας και Χονγκ Κονγκ αφετέρου.

⁷ Πηγή: Επιτροπή Ανταγωνισμού και Προστασίας των Καταναλωτών της Αυστραλίας (2004).

⁸ Δικαιώματα της πέμπτης ελευθερίας είναι τα δικαιώματα ενός αερομεταφορέα να μεταφέρει επιβάτες και φορτίο από μια χώρα σε τρίτη χώρα με δρομολόγια που αναχωρούν από τη χώρα καταγωγής του, π.χ. το δικαίωμα ενός αερομεταφορέα του ΗΒ να μεταφέρει επιβάτες μεταξύ Σιγκαπούρης και Αυστραλίας με πτήση αναχώρησης από το ΗΒ.

Οφέλη και προστιθεμένη αξία της κοινοτικής προσέγγισης

- 4.3 Ακόμη κι αν αποδειχθεί για την ευρωπαϊκή οικονομία βραχυπρόθεσμα μικρός ο άμεσος οικονομικός αντίκτυπος της ελευθέρωσης των αερομεταφορών μεταξύ Ευρωπαϊκής Κοινότητας και Αυστραλίας, δεδομένου του περιορισμένου μεριδίου απευθείας πτήσεων στην αγορά ΕΕ-Αυστραλίας, η άρση των περιορισμών θα προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες στους Ευρωπαίους αερομεταφορείς στην αγορά αυτή και θα αυξήσει τη σημασία των απευθείας πτήσεων στη γενικότερη αγορά ΕΕ-Αυστραλίας. Η άρση όλων των περιορισμών μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας θα προσφέρει στους Ευρωπαίους αερομεταφορείς μεγαλύτερες δυνατότητες ανταγωνισμού έναντι των αερομεταφορέων της Μέσης ή της Άπω Ανατολής, οι οποίοι εκμεταλλεύονται μεγάλο μερίδιο της αγοράς ΕΕ-Αυστραλίας. Έτσι οι Ευρωπαίοι επιβάτες θα έχουν ακόμη ευρύτερη επιλογή πτήσεων προς την Αυστραλία. Οι δε Ευρωπαίοι αερομεταφορείς θα βελτιώσουν τη θέση τους σε μια σημαντική αγορά αερομεταφορών μεγάλων αποστάσεων.

Η αύξηση των (απευθείας) αεροπορικών δρομολογίων θα βελτιώσει τις εμπορικές και τουριστικές ροές μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας και θα ωφελήσει, επομένως, ευρύτερα την ευρωπαϊκή οικονομία. Οι αερολιμένες και ο αεροπορικός κλάδος, όπως και η αεροναυπηγική βιομηχανία, θα ωφεληθούν από την περαιτέρω αύξηση των αεροπορικών δρομολογίων μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας.

- 4.4 Με το σύγχρονο ρυθμιστικό της πλαίσιο και με την πολιτική της στην οικονομία και τις μεταφορές με βάση τις ανάγκες της αγοράς, είναι προφανές ότι η Αυστραλία προσφέρει εξαιρετικές δυνατότητες ανάπτυξης των αεροπορικών συνδέσεων με την Κοινότητα μέσα σε έναν Ανοικτό Εναέριο Χώρο, τόσο από άποψη πρόσβασης στην αγορά όσο και από άποψη συνεργασίας και σύγκλισης σε ρυθμιστικά θέματα. Η βελτιωμένη συνεργασία μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας σε ρυθμιστικά θέματα θα ευνοήσει ακόμη περισσότερο τις αεροπορικές συνδέσεις μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας.

- 4.5 Ωστόσο, ίσως ακόμη πιο σημαντικός από τον άμεσο οικονομικό αντίκτυπο είναι ο μεσοπρόθεσμος αντίκτυπος σε άλλες αγορές αερομεταφορών. Τα οικονομικά οφέλη των ανοικτών αγορών διεθνών αερομεταφορών προσδιορίστηκαν με σαφήνεια σε μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τον οικονομικό αντίκτυπο Ανοικτού Εναερίου Χώρου ΕΕ-ΗΠΑ⁹. Η αεροπορική κίνηση, απεξαρτημένη από τους περιορισμούς στον αριθμό των εβδομαδιαίων πτήσεων και των αεροπορικών διαδρομών, έχει πιθανότητες να σημειώσει άνοδο. Με ανοικτή την πρόσβαση στην αγορά, οι αεροπορικές εταιρείες θα μπορέσουν να εκμεταλλευθούν τις νέες ευκαιρίες της αγοράς και να προσφέρουν δρομολόγια σε διαδρομές που ζητούν οι πελάτες τους. Οι διαμεθοριακές επενδυτικές ροές θα αποφέρουν μεγαλύτερη απόδοση.

Η πλήρης ελευθέρωση των αερομεταφορών με την Αυστραλία μπορεί να επιτευχθεί μόνον σε κοινοτικό επίπεδο. Από τη στιγμή που το κοινοτικό δίκαιο καθορίζει τις απαιτήσεις σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των Ευρωπαίων αερομεταφορέων, την αμοιβαία ελευθέρωση των απαιτήσεων ιδιοκτησίας και ελέγχου πρέπει να αναλάβει η Κοινότητα.

⁹ The Brattle Group, The Economic Impact of an EU-US Open Aviation Area, μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Δεκέμβριος 2002.

Ο ευρύτερος αντίκτυπος στις αεροπορικές συνδέσεις με άλλες τρίτες χώρες θα ωφελήσει σημαντικά την ευρωπαϊκή οικονομία. Με δεδομένη την ενιαία αγορά αερομεταφορών μεταξύ Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας και το υψηλό επίπεδο ολοκλήρωσης αυτών των δύο αγορών, τα οφέλη ενός ανοικτού εναέριου χώρου με την Αυστραλία θα είναι μεγαλύτερα λόγω του ευρύτερου συνδυασμού των αγορών.

Εξαιτίας του ανοίγματος των αγορών αερομεταφοράς:

- οι αεροπορικές εταιρείες θα αυξήσουν την απόδοσή τους και θα βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους διεθνώς,
- οι επιβάτες και οι επιχειρήσεις αποστολής εμπορευμάτων θα έχουν μεγαλύτερη επιλογή πτήσεων,
- οι αερολιμένες, ο αεροπορικός κλάδος και η αεροναυπηγική βιομηχανία θα ωφεληθούν από την αύξηση των αερομεταφορών,
- η αύξηση της αεροπορικής κίνησης θα διευκολύνει την περαιτέρω ανάπτυξη των εμπορικών και των τουριστικών ροών.

4.6 Τα σαφή μελλοντικά οικονομικά οφέλη μιας συμφωνίας ανοικτού εναέριου χώρου με την Αυστραλία επιβεβαιώθηκαν σε μελέτη εκτίμησης των επιπτώσεων που εκπόνησε ομάδα ανεξάρτητων συμβούλων. Μολονότι τα βραχυπρόθεσμα οικονομικά οφέλη θα είναι ίσως κάπως περιορισμένα λόγω της έλλειψης πτήσεων χωρίς ενδιάμεσο σταθμό μεταξύ της Κοινότητας και της Αυστραλίας και της ήδη υπάρχουσας πρόσβασης στην αγορά, ο οικονομικός αντίκτυπος μιας συμφωνίας με την Αυστραλία θα είναι ωστόσο αξιοσημείωτος ακόμη και βραχυπρόθεσμα. Στην πρόσφατη μελέτη επιβεβαιώνεται ότι το ρυθμιστικό και πολιτικό πλαίσιο των αερομεταφορών στην Αυστραλία θα επιτρέψει στην Κοινότητα να καταλήξει με την εν λόγω χώρα σε πρότυπη συμφωνία, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα να επιτευχθεί μεγαλύτερη σύγκλιση σε ρυθμιστικά θέματα και να δοθούν νέες ευκαιρίες για τη βιομηχανία και τους χρήστες της ΕΕ. Ο ανοικτός εναέριος χώρος με την Αυστραλία θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών εταιρειών στην αγορά ΕΕ-Αυστραλίας έναντι των ανταγωνιστριών τους της Μέσης και της Άπω Ανατολής. Θα οδηγήσει σε αύξηση των απευθείας πτήσεων μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας και σε καλύτερη κατανομή της αεροπορικής κίνησης, η οποία σήμερα συγκεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στο Λονδίνο. Θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση των δρομολογίων με έναν ενδιάμεσο σταθμό μεταξύ ευρωπαϊκών πόλεων και προορισμών στην Αυστραλία, προς το μεγαλύτερο συμφέρον των Ευρωπαίων επιβατών. Επιπλέον, στη μελέτη υπογραμμίζονται τα αξιοσημείωτα οικονομικά οφέλη σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου για τις ευρωπαϊκές αεροπορικές εταιρείες, το επιβατικό κοινό και άλλους οικονομικούς παράγοντες, εάν ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις στις συνδέσεις με άλλες χώρες.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: ΜΕΓΑΛΗ Η ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΜΙΑΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΕΕ-ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

5.1 Ένα εκσυγχρονισμένο πλαίσιο αερομεταφορών μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας προσφέρει μεγάλες νέες ευκαιρίες ενίσχυσης των αερομεταφορών με ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Εκτός αυτού, θα ενδυναμώσει ακόμη περισσότερο τις ήδη εξαιρετικές εμπορικές και πολιτικές σχέσεις μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας.

Το μοντέλο αεροπορικής σύμπραξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Αυστραλία διαπνέεται από τη φιλοδοξία να προωθηθεί μια σειρά μεταρρυθμίσεων σε διεθνές επίπεδο. Η συμφωνία ελευθέρωσης των αερομεταφορών μεταξύ Ευρωπαϊκής Κοινότητας και Αυστραλίας θα αντικαταστήσει τις υπάρχουσες διμερείς συμφωνίες περί αεροπορικών υπηρεσιών μεταξύ της Αυστραλίας και των κρατών μελών της ΕΕ και θα καθιερώσει ένα σύγχρονο πλαίσιο αερομεταφορών μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας με όσο το δυνατόν πιο ανοικτή πρόσβαση στην αγορά και υψηλά ρυθμιστικά πρότυπα. Θα μπορούσε επομένως να αποτελέσει το υπόδειγμα για μια εκτεταμένη σύμπραξη στις αερομεταφορές με άλλες τρίτες χώρες.

- 5.2 Η διαπραγμάτευση μιας συμφωνίας ανοικτού εναερίου χώρου με την Αυστραλία θα αποβλέπει στο άνοιγμα των αγορών και στην προώθηση των δυνατοτήτων επένδυσης. Το άνοιγμα της πρόσβασης στην αγορά δεν είναι δυνατόν να περιορισθεί στα δικαιώματα της τρίτης και της τέταρτης ελευθερίας αλλά πρέπει να συμπεριλάβει και τα δικαιώματα της πέμπτης ελευθερίας¹⁰. Η Αυστραλία δεν μπορεί να εξυπηρετείται με απευθείας πτήσεις από την Ευρώπη. Οι αεροπορικές συνδέσεις μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας εκτελούνται με έναν σταθμό σε ενδιάμεσο σημείο, το οποίο αποτελεί αφεαυτού σημαντική αγορά, π.χ. Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη ή Χονγκ Κονγκ. Δεν θα ήταν οικονομικά βιώσιμα τα δρομολόγια μεταξύ των ενδιάμεσων σημείων και της Αυστραλίας χωρίς τα αντίστοιχα δικαιώματα κυκλοφορίας. Συνεπώς, τα δικαιώματα της πέμπτης ελευθερίας μέσω αυτών των ενδιάμεσων σημείων είναι ουσιαστικά για να εξασφαλισθούν τα οφέλη της συμφωνίας.

Αμοιβαίο άνοιγμα της πρόσβασης στην αγορά με την Αυστραλία εφαρμόζουν ήδη ορισμένα κράτη μέλη. Ωστόσο, άλλα κράτη μέλη δεν έχουν επιτύχει ακόμη μεγάλη πρόσβαση στην αγορά στις συνδέσεις τους με την Αυστραλία. Αυτό το μη ισόρροπο πλαίσιο οδήγησε σε άνισες ευκαιρίες για τους κοινοτικούς αερομεταφορείς, γεγονός που δεν συμβαδίζει με την ισότητα ευκαιριών για όλους τους κοινοτικούς αερομεταφορείς μέσα σε μια ενιαία αγορά. Με μια διεξοδική συμφωνία αερομεταφορών σε κοινοτικό επίπεδο, οι αεροπορικές συνδέσεις της Κοινότητας με την Αυστραλία θα αποκτήσουν μεγαλύτερη συνοχή και θα δημιουργηθούν για όλους τους κοινοτικούς αερομεταφορείς ίσες ευκαιρίες στις πτήσεις προς την Αυστραλία. Η διαπραγμάτευση σε κοινοτικό επίπεδο θα μπορούσε να επιφέρει πλήρη ελευθέρωση. Σε πρόσφατες διμερείς διαπραγματεύσεις με κράτη μέλη, η Αυστραλία επεσήμανε ότι η πλήρης ελευθέρωση της πρόσβασης στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων της έβδομης και της όγδοης ελευθερίας, θα μπορούσε να εφαρμοσθεί μόνον με την Κοινότητα και όχι με μεμονωμένα κράτη μέλη¹¹.

Θα δημιουργηθούν επίσης νέες ευκαιρίες στην αγορά για τους αερομεταφορείς των κρατών μελών, οι οποίοι σήμερα δεν έχουν κανένα δικαίωμα αερομεταφοράς από και προς την Αυστραλία. Μια συμφωνία αερομεταφορών σε κοινοτικό επίπεδο θα

¹⁰ Τρίτη ελευθερία είναι το δικαίωμα μεταφοράς επιβατών και φορτίου από την ΕΕ στην Αυστραλία. Τέταρτη ελευθερία είναι το δικαίωμα μεταφοράς επιβατών και φορτίου από την Αυστραλία στην ΕΕ. Πέμπτη ελευθερία είναι το δικαίωμα μεταφοράς επιβατών και φορτίου από ένα ενδιάμεσο σημείο στην Αυστραλία με δρομολόγιο που αναχωρεί από την ΕΕ.

¹¹ Έβδομη ελευθερία είναι το δικαίωμα μεταφοράς επιβατών και φορτίου μεταξύ δύο χωρών εκτός της χώρας καταγωγής του αερομεταφορέα, π.χ. ένας Ευρωπαίος αερομεταφορέας που εκτελεί πτήσεις μεταξύ Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας. Όγδοη ελευθερία είναι το δικαίωμα μεταφοράς επιβατών και φορτίου με δρομολόγιο εσωτερικού μιας τρίτης χώρας.

δώσει ακόμη στους μικρότερους αερομεταφορείς τη δυνατότητα να επεκτείνουν το δίκτυό τους στην Αυστραλία. Καίτοι η ζήτηση κίνησης μεταξύ αρκετών κρατών μελών και Αυστραλίας δεν θα καταστήσει κατ'ανάγκη εμπορικά βιώσιμες τις απευθείας πτήσεις, οι αερομεταφορείς θα μπορούν να επιδιώξουν εμπορικά οφέλη με ρυθμίσεις για την κοινή εκμετάλλευση πτήσεων από και προς την Αυστραλία.

Μια συμφωνία μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας θα επιτρέψει στον ευρωπαϊκό αεροπορικό κλάδο να επωφεληθεί του μεγαλύτερου ανοίγματος της αγοράς αερομεταφορών από και προς την Αυστραλία. Η άρση των υπαρχόντων περιορισμών θα βοηθήσει τον ευρωπαϊκό αεροπορικό κλάδο να ανταγωνισθεί τους αερομεταφορείς της Μέσης ή της Άπω Ανατολής, οι οποίοι εκμεταλλεύονται μεγάλο μερίδιο της αγοράς στις πτήσεις ΕΕ-Αυστραλίας. Η εκτέλεση περισσότερων απευθείας πτήσεων από την ΕΕ αντί των πτήσεων με ενδιάμεσο σταθμό στην περιοχή του Περσικού Κόλπου ή τη Νοτιοανατολική Ασία θα αποβεί επωφέλης και για τους κοινοτικούς αερολιμένες. Μια συμφωνία ανοικτού εναερίου χώρου μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας θα επιτρέψει στον ευρωπαϊκό αεροπορικό κλάδο να επενδύσει στην Αυστραλία και να εκμεταλλευθεί τα αυστραλιανά κεφάλαια. Θα επιτρέψει στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αποστολής εμπορευμάτων να δημιουργήσουν διεθνείς εμπορικές γραμμές στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού και να αυξήσουν έτσι την απόδοση των δραστηριοτήτων τους και να προσφέρουν υπηρεσίες ανάλογα με τις ανάγκες των πελατών τους ανά τον πλανήτη, χωρίς να είναι αναγκασμένες πλέον να συνδυάζουν τα δικαιώματα που έχουν βάσει διμερών συμφωνιών. Οι ανοικτές αγορές και συνεπώς ο μεγαλύτερος ανταγωνισμός στα δρομολόγια μεταξύ Ευρώπης και Αυστραλίας θα έχει πολλαπλά οφέλη για τους Ευρωπαίους επιβάτες και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αποστολής εμπορευμάτων.

- 5.3 Οι ανοικτές αεροπορικές αγορές χρειάζονται ένα πλαίσιο, το οποίο να εξασφαλίζει θεμιτό ανταγωνισμό και υψηλά πρότυπα ασφαλείας και προστασίας και περιβαλλοντικής προστασίας. Συνεπώς, η συμφωνία πρέπει επίσης να διατηρεί και να ενισχύει τα υψηλά πρότυπα ασφαλείας και προστασίας και περιβαλλοντικής προστασίας στα δρομολόγια μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας. Πρέπει να θεσπίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού για να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις.

Όσον αφορά το περιβάλλον, η συμφωνία πρέπει να συμβαδίζει με τη δέσμευση της Κοινότητας για αειφόρο ανάπτυξη. Εκτός από τα οικονομικά οφέλη που τονίσθηκαν προηγουμένως, η αναμενόμενη άνοδος της αεροπορικής κίνησης θα έχει και ανεπιθύμητα αποτελέσματα, ιδίως στην ποιότητα του αέρα, τη στάθμη θορύβου στον περίγυρο των αερολιμένων και τη συμβολή της στην αλλαγή του κλίματος του πλανήτη. Είναι σημαντικό η συμφωνία να μην περιορίζει την ικανότητα της ΕΕ να εφαρμόζει ρυθμιστικά ή οικονομικά μέσα για τον μετριασμό αυτών των ανεπιθύμητων αποτελεσμάτων.

Η διατήρηση του θεμιτού ανταγωνισμού είναι καίριο θέμα στο άνοιγμα των αεροπορικών αγορών. Εάν επιτευχθεί υψηλότερο επίπεδο σύγκλισης σε ρυθμιστικά θέματα, μια διεξοδική συμφωνία αερομεταφορών μεταξύ Κοινότητας και Αυστραλίας θα εξασφαλίσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού για την αποφυγή των στρεβλώσεων.

Η Αυστραλία είναι αρκετά προετοιμασμένη για την επίτευξη υψηλού επιπέδου σύγκλισης σε ρυθμιστικά θέματα με την Κοινότητα και οι προοπτικές υψηλού επιπέδου σύγκλισης μεταξύ Κοινότητας και Αυστραλίας φαίνονται εξαιρετικές.

Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί μόνο σε κοινοτικό επίπεδο. Με διμερείς συμφωνίες δεν είναι δυνατόν να εξασφαλισθεί κατάλληλη συνεργασία σε ρυθμιστικά θέματα. Μια συμφωνία ΕΕ-Αυστραλίας θα καθορίζει τους μηχανισμούς συνεργασίας, ούτως ώστε να εξασφαλισθεί η τήρηση και η περαιτέρω ανάπτυξη των κανόνων της.

Η σύμπραξη αυτή μπορεί να επιτευχθεί προοδευτικά με μια πορεία προς ένα ανοικτό εναέριο χώρο μεταξύ Ευρωπαϊκής Κοινότητας και Αυστραλίας. Οι διερευνητικές συζητήσεις έδειξαν ότι η Αυστραλία συμμερίζεται τις φιλοδοξίες της Κοινότητας να θεσπισθεί ένα σύγχρονο πλαίσιο στις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές απαλλαγμένο από τους υπάρχοντες περιορισμούς, το οποίο θα επιτρέπει την εκτέλεση αερομεταφορών σε όλον τον πλανήτη. Το αποτέλεσμα της προτεινόμενης νέας σύμπραξης θα δώσει οπωσδήποτε το έναυσμα σε άλλες τρίτες χώρες να ακολουθήσουν την τάση που δημιουργείται για πιο ευέλικτο διεθνές πλαίσιο στις αερομεταφορές.

- 5.4 Τα οικονομικά οφέλη μιας συμφωνίας περί αερομεταφορών με την Αυστραλία θα μπορούσαν να ενισχυθούν ακόμη περισσότερο με παρεμφερείς συμφωνίες με άλλες χώρες στην Ασία, οι οποίες λειτουργούν ως κύρια ενδιάμεσα σημεία. Για το λόγο αυτό, η νέα σύμπραξη μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αυστραλίας πρέπει να μείνει ανοικτή σε άλλες χώρες που θα θελήσουν να συμμετέχουν.

- 5.5 Ο τομέας της πολιτικής αεροπορίας προσφέρει σημαντικές νέες ευκαιρίες ενδυνάμωσης της συνεργασίας στις μεταφορές και του αμοιβαίου οφέλους για την Αυστραλία και την ΕΕ.

Με βάση όσα προαναφέρθηκαν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνιστά λοιπόν στο Συμβούλιο να την εξουσιοδοτήσει να αρχίσει διαπραγματεύσεις με την Αυστραλία για τη σύναψη μιας διεξοδικής συμφωνίας αερομεταφορών.

- 5.6 Η Επιτροπή θα εργασθεί σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και όλους τους αρμόδιους παράγοντες για την περαιτέρω ανάπτυξη και επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στις οδηγίες διαπραγμάτευσης.